

TORONTÁL

POLITIKAI NAPILAP.

Főszerkesztő: Dr. BRÁJER LAJOS.

XXXVIII. évfolyam 130. szám.

Szerkesztőségi iroda:

Nagybecskerek,

Zápolya-utca 1-ső szám,

hová a lap szellemi részét illető minden közlemény intézendő.

Kiadóhivatal:

Pleitiz Fer. Pál könyvnyomdája
Nagybecskerek, Zápolya-utca 1.
hová a hirdetések, az előfizetések és a lap szétküldésére vonatkozó felszólalások intézendők.

Telefon 21. szám.

Nagybecskerek, 1909.

Előfizetési árak:

Egész évre ———— 24 kor.
Félévre ———— 12 .
Negyedévre ———— 6 .
Egy hónapra ———— 2 .
— Egyes szám ára 8 fill. —

Hirdetések

a kiadóhivatalban fogadtatnak el.
Azonkívül az összes hirdetési irodákban.

Megjelenik

vasár- és ünnepnapok kivételével
mindennap délután 5 órakor.

Péntek, június 11.

A belügyminiszter az alkohol ellen.

— június 11.

A belügyminiszter rendeletet intézett a törvényhatóságokhoz, amelyben figyelmükbe ajánlja az országos alkoholelleanes ligát s meghagyja nekik, hogy a ligának akcióját tőlük telhetőleg támogassák. A belügyminiszter a rendelet bevezető sorában utal arra a testi és erkölcsi pusztításra, amit az alkohol különösen a nép műveletlenebb rétegei között végez. Lehet-e magyar hatóságokat kényszerítőbb utalásokkal serkenteni veszendő emberek megmentésére, mint ahogy azt a belügyminiszter teszi?

És mégis bizony nem igen lehet bizakodni ebben az akcióban.

A liga becsületes munkát végez. Minden magyar ember rokonszenvét érdemli ki vele. De nem valószínű, hogy hamarosan juthatna el a megérdemelt eredményhez. Hiszen valamikor elérte, de az sokára lesz. Ki tudja, mikor. Akkor talán, mikor a magyar társadalom gyökerestől megváltozik. Nem csak egy rétege, hanem valamennyi. Mikor majd komoly munkát végez mindenki és mikor nem lesz olyan gyilkos a legalsóbb rétegnek a kenyérkereső munkája. Nem is kell valami radikális átalakulásra, a gazdasági erők teljes differenciálódására gondolni, csak az emberségesebb elosztásra úgy, hogy a gazdagot nem fogja idő előtt megőrölni a munkátlanság, a szegényt pedig a munka és az nem lesz kénytelen alkohollal izgatni a jólétben megpetyhüdt idegeket, emez pedig a fáradt inakat, amik a munkában satnyultak el időnek előtte.

Amíg be nem következik a munkának ez a korszaka, addig bizony az alkohol marad a meghajszolt emberek arkánuma. Ugyan, miféle szent igékkel lehet fölvilágosítani az aratót, hogy a pálinka öl, mikor ő tudja, hogy tiszter is megrogynék hajnaltól estig a munkától, erőtlenebbül, mint a buza a kaszája alatt, ha nem innék itt-ott egy-egy korty pálinkát.

Innen kell kiindulni az alkohol ellen való küzdelemnek. Jobbá, elviselhetőbbé kell tenni a magyar földmivelő helyzetét és tartalmasabbá, komolyabbá az ugynevezett uri osztályok életét. Ez pedig nem kis munka.

De még ez sem volna elég. Mert a magyar embernek hiába hirdetik, hogy gyilkos méreg a pálinka, nem hiszi el. Mert a mérget nem engedi árusítani az állam. A mérget csak halálfejes pecsét alatt árulják. A pálinkát pedig nem. Még pedig maga az állam árulja. És nem mondható, hogy az államnak mindegy: akár keveset, akár sokat árulnak belőle. Az államnak úgy jó, ha sokat árulnak, mert jövedelmének nagy részét ebből veszi. A pálinkából, amely a belügyminiszter szerint is öl. És azok a törvényhatóságok, a melyeknek a humanitására apellál a belügyminiszter, szintén azt akarják, hogy mentől többet fogyasszon a nép, mert minél nagyobb a szeszfogyasztás, annál

nagyobb az a részletetés, amit a befolyt milliárdokból az állam nekik juttat.

Hiszen, ha a törvényhatóságok komolyan akarnak támogatni a liga törekvését, akkor az lenne az első feladatuk, hogy követelnék a szesztermelés korlátozását, aztán a korcsmák korlátozását, a bodegák, meg a kávéházak, meg a söntések korlátozását. Mit szólna ehhez a pénzügyminiszter, mit szólnának ehhez a korcsmárosok, a bortermelők, a borkereskedők, a pálinkaégetők, meg az a sok-sok ezer egzisztencia, akik mind abból élnek, hogy az alkoholt népszerűsítik.

Hát egyelőre nincs kilátás arra, hogy az alkohol ellen való küzdelem olyan eredményes legyen, mint akár Finnországban, akár Norvégiában, ahol az állam lemondott az alkohol jövedelméről.

Mindazonáltal ez nem azt jelenti, hogy a liga szüntesse be a propagandát. Dehogy is. Csak hirdesse az eszméit, csak hadd szokják a nép ahhoz a hithez, hogy a pálinka öl, majd eljön akkor az idő, mikor meggyőződéssel hiszi és mikor a természetes fejlődés útján jut el ahhoz a magasabbrendű élethez, amely alkohol nélkül is elviselhető.

A bankkérdés. A „Délvidéki Ujság”, mely az utóbbi időben állandóan a más háza előtt söpör s mesés tudománytal veszi észre a más szemében a szállát, ellenben a magáiban a gerendát nem látja, tegnap ismét a „Torontál” legutóbbi vezércikkébe akadt bele, amely a bankcsoport veszedelmes terrorizmusa ellen irányul. Főlöszleg mondanunk, hogy a „Torontál” ebben a cikkében csak eddigi régi álláspontján van s ismételtlen határozottan merjük hangoztatni, hogy a bankadó urak „taktikázása”, amint azt éppen a „Délvidéki Ujság” írja az alább idézett cikkben, nem válik az ország javára. Hogy mennyire helyes a mi álláspontunk, azt eléggé igazolja egyrészt a függetlenségi párt vezéreinek elmaradása a bankgyűlésről, másrészt maga a „Délvidéki Ujság”, a torontálvármegyei függetlenségi és 48-as párt hivatalos lapja, amely június elseji számában a bankkérdéssel foglalkozva „Taktikázás” cím alatt a következő vezércikket közölte:

„Taktikázás. Politikai válságok nem számítódnak nálunk a ritkaságokhoz. Alapjuk, kiinduló pontjuk körülbelül egy és ugyanaz volt mindig. Ebből kifolyólag a megoldásuknak is egyformának kellett lennie. Ha annak külső kerete, színezete talán másnak látszott, 1867. óta minden politikai válságnak megoldása lényegileg egy és ugyanaz volt: a 67-iki kiegyezés, az Ausztriával való közösség épségben tartása.

Most is úgy lesz, bármily ellentétes híreszteléseket tárnak is a lapok az olvasóközönség elé.

Egyik lap vakreményeket igyekszik keltetni; naiv mesékkel hizlalja az olvasó önbizalmát. A másik pedig gonosz jóslatokat terjeszt, hogy a hívőknek utolsó falat kenyérét is elvegye. Egyik politikai csoport meleg vízzel locsol, a másik hideg tust zudit a politika iránt érdeklődők fejére. A vége az, hogy a tájékozatlanság teljes.

Mióta a király Bécsbe visszatért, a kedvező fordulatoknak egész legendaköre keletkezett. Pedig azóta annyi változás sem történt, ami egy falevél megprezzenésével felérne. Fordulatokban és színekben oly szegények, oly némák voltak ezek

az átélt napok, mint a sarkvidék éjszakája, mely legfeljebb a képzeletet termékenyíti meg.

Keressük az okot, miért bolondítják mégis az embereket? Mire jó az, hogy a zátonyon megfeneklett követelés kedvező szeleket jószólson magának és követőinek biztos révbejutást ígér. A divatban maradás taktikáját látjuk ebben.

Az ám, a lyukas hajót hamarosan odahagyják; nem rossz taktika hát azzal biztatni a hiveket, hogy az ígért földje csak egy hajtásnyira van s estére odajutunk. A hatalomra jutás biztató reménységeivel könnyű társaságot toborozni és összetartani. Akinek pedig közönsége van, az tenyező marad a politikában, sulyt szerez és szöváltásra kényszerít minden tenyezőt.

Értjük tehát a taktikusokat; ezeket a jövő fejleményei nem hozzák zavarba, mert a legutolsó esetben kijelentik, hogy már minden rendben volt, de a nemzeti politika szépen felépített várát megint lerontották a leben álló hatvanhetesek. Ezek lesznek az okai, hogy nekik nem lett igazuk. Érvényesülni ideig óráig ezzel a taktikázással is lehet a politikában, amely nem lovagi játék.

De hisz-e valaki komolyan, hogy efféle kisszerű taktikázással értékes eredményekhez lehessen jutni a nemzetet? Aki ebben hisz, az keserűen csalódnai fog.

Nem osztva a taktikázók fel-fogását, valóban szerencsének tartanánk az országra nézve, ha magában a bankkérdés alkalmas alapnak bizonyulna arra, hogy azon a függetlenségi politika találkozzék az uralkodóval és kiegyenlítse számadásait. Bölcsen tenné ezt. Nagy probléma terhet emelné le a nemzet vállairól, melyet máskülönben talán csak beláthatatlanul nagy megrázkódtatások árán lehetne megoldani.

Am úgy látjuk, az uralkodó nem tekintette a bankkérdést találkozásra és kiegyenlítésre alkalmas alapnak. Egyszerűen célszerűségi kérdésnek tekinti. Pedig az uralkodó is jól tudta: nagyot könnyíthet országzásának gondjain, ha a bank szétválasztásának egyszerű jóváhagyásával a többségi politika irányzatának megadja a kívánt igazolást és biztosítja a kormányzatban való elhelyezkedését. Ehhez az elintézési módhoz mégsem folyamodott. Egyebekben nagyobb-szerű változásokat nem követelt az ismeretes új irányzatu program, mint kikapcsolt katonai kérdéseket, radikális választási reformot és békét a nemzetiségekkel. Ezek Bécsben nemrégiben mind kedvelt szavak valának. Most a kedvező hatás elmaradt és elmaradt mind e mai napig a homo regius is, hogy a tárgyalások rózsaszínű fonalát felvegye.

Mindez mit bizonyít? Azt bizonyítja ez az eseménytelenség, hogy a király a bankkérdés harmadrangu ötletével nem tart elintézhetőnek elsőrangú problémákat és egyáltalán nem kap semmiféle olyan elintézési módon, mely a hatvanhetes kiegyezés fentartásának tiszta és világos szándékát elhomályosíthatná.

Ilyen viszonyok között a fogadkozás, reménykedés és a szerénységgel párosult legénykedés mitsem használ. Apró taktikai játékokkal principumokat nem lehet kiforgatni a sarkukból. Legfeljebb arra jó a sok vaklárma, hogy a közvéleményt a kibontakozás possibilitiesaitól elvadtassa.

Ehhez nem kell kommentár s egyebekben pedig ezek után azt hisszük, joggal fölmentve érezhetjük magunkat attól, hogy ennek a jeles hivatalos lapocskának zürzavaros kis írásait még komolyan vegyük és reflektáljunk rá.

Valódi szép

Panamakalapot 20 koronáért

Liptay Dezső

uridivat-áruház

Nagybecskerek.

274-50.11

csak most van alkalma vásárolni.

s 9.

564-1.1

Nagy-
állami
javára

nagy-
en in-
oznak,

és a
elüket
t kér-
ezen

ésának
seben.

tán,

R.

Sz.-v.

4701

I-III

715

496

323

242

1232

1225

1220

1216

1211

1205

1157

1149

1138

1130

1110

1059

1057

1044

1029

1013

1001

929

v. 4711

I-III

713

1031

926

916

915

842

754

736

708

645

195

v. v.

4811

I-III

715

1031

1003

953

HIREK.

Tájékoztató.

A fürdő (telefon 118. sz.) minden nap reggeli 6 órá tól kezdve az urak részére nyitva van; hölgyek részére minden hétfő, szerda és pénteken déltől 1/5 óráig délután. Ugyanazon napokon este 5-től 7 óráig urak részére is Vidéki hölgyek részére minden nap délelőtt gőzfürdő. A kádfürdő reggeltől este 7-ig nyitva marad. Zuhanyfürdő minden nap délután.

A Torontálvármegyei Magyar Közművelődési Egyesület ingyenes olvasóhelyisége és könyvtára nyitva van mindennap d. u. 5 órától este 10-ig. Vasár- és ünnepnapokon d. u. 2 órától este 10-ig.

Június 14. Közig. biz. ülés.

Június 14. Áll. vál. ülés.

Június 16. Megyei közgyűlés.

— **Urnappja.** A ragyogó nyári nap verőfénye mellett folyt le tegnap a katolikus világ egyik legszebb, legpoetikusabb ünnepe, Urnappja. Ez alkalommal az ünnepi istentisztelet már reggel 9 órakor kezdődött majd a hívők sokasága körmenetben a Daun-féle háznál, a volt törvényszéki épületnél, a zárdánál és a Benkovich-féle háznál felállított díszes sátorkápolnákhöz vonult, ahol mindenütt az egyházi és a főgimnáziumi énekkar énekelt. A körmenetet, amelyen Botka Béla vezetésével részt vettek az összes polgári és katonai hatóságok, nemkülönben az iskolák tanulói, Magyary Pál pápai kamarás-plébános vezette. Ugyancsak részt vett még a körmeneten a honvédsávszólalj egyik diszszázada is, amely Hódy Ferenc százados vezetésével a templom előtt és a sátorkápolnáknál disztűzet adott. Körmenet után a hívők visszatértek a templomba, ahol folytatták az istentiszteletet.

— **Küldöttség a vármegyeházán.** Orlovát község képviselőtestülete ma délelőtt küldöttségileg tisztelgett dr. Vinczehidly Ernő megyei főjegyző, alispáni helyettesnél a képviselőtestületnek egy lokális határozata dolgában, amelynek hatályára nézve kétségei támadtak a képviselőtestületnek. Vinczehidly alispáni helyettes kellőképpen fölvilágosította a küldöttséget, amire az megnyugodva távozott.

— **A kivándorlás Torontálból.** Torontál-megyében a kivándorlás még mindig nincs szünetében, sőt, május hónapban a kivándorlók száma az áprilisihoz képest emelkedett, a mennyiben májusban 595 ember kért külföldi utlevelet. A kiadott utlevelek nagyjából Amerikába szólnak s többnyire olyanok kérték, akik családfenntartójuk, vagy családjuk után akarnak kivándorolni. A visszavándorlás a múlt hónapban aránylag csekély volt.

— **Tornaverseny a főgimnáziumban.** Színes és igazán szép délutánban volt része szerdán a közönségnek a nagybecskereki főgimnázium tornacsarnokában. Ekkor volt ugyanis a főgimnáziumi tanulók tornaversenye, melynek magas stílusát és kiváló sikerét örömmel jegyezzük föl. Már külsőségeiben is gyönyörködtette a verseny a közönséget, mikor a fiatal tornászok izléses dresszükben fölvonultak, maguk a gyakorlatok pedig valósággal meglepték a vendégeket. A gimnázium jeles fiatal tornatanára, Christján Jenő valóban a legteljesebb elismerést érdemli meg az ifjú tornászok szakavatott vezetéséért s fáradságos munkájáért. A jeles tornatanárnak, aki különben maga is egyike az ország legerősebb tornászainak, meleg tapsokkal fejezte ki elismerését a versenyen résztvevő nagyszámu közönség is, amelynek sorában ott volt közeletünk számos előkelősége, köztük dr. Vinczehidly Ernő n. főjegyző, Alföldy Ede törvényszéki elnök, dr. Perisics Zoltán polgármester stb. A verseny fölvonulással és szabadgyakorlatokkal kezdődött, amelyeknek szabadsága mindenkiben élénk tetszést keltett. Még inkább meglepték a közönséget a második, harmadik osztálybeli tanulók rendkívül ügyes gyakorlatai az alacsony nyújtón, ugyiszintén a korlátan is. Igen szép volt a nagyobb diákok mintacsapatának tornázása a magas nyújtón és korlátan, továbbá a buzogánygyakorlat és a döntő mérkőzés a vívásban. De szép stílusuk voltak a versenyek is, mint magasugrás, súlydobás, kötélmászás és függeszkedés verseny. Általában ismételtük, hogy a főgimnázium idei tornaversenye a legkiválóbbak egyike volt s teljes elismerés illet mindenkit, akinek ebben a szép sikerben része volt. A verseny végén Balázs József igazgató szép szavakat intézett a diákokhoz s megköszönte Christján Jenő tornatanár fáradozásait, majd kiosztotta az egyes tornászoknak az érmeiket.

Érmeiket kaptak: A függeszkedésversenyben I. díjat Győry Géza, II. Kovács László, III. Szeley Mihály és IV. Bodó N. Kötélmászásban: I. Kupás Lajos, II. Hoffmann István, III. Grubacs Gábor. Magasugrásban: I. Győry Géza, II. Hoffmann István,

III. Perisics Zoltán. Súlydobás-versenyben: I. Misics Tivadar, II. Kupás Lajos, III. Ambrózy Károly. Vívásban: I. Nagy Dezső, II. Benkovich, III. Kovács, IV. Győry Géza. Magas korlát és nyújtón: I. Burget Győző, II. Csefalvay Ödön, III. Kupás Lajos. Az alacsony nyújtón diszoklevelet kapott Somfai István, III. o. tanuló.

— **Meghívó.** Minden külön értesítés nélkül felkérem a nagybecskereki gyermekvédő-liga rendező-bizottságát és összes tagjait, hogy folyó évi június hó 13-ikán d. e. 11 órakor a megyeszékház nagytermében tartandó ülésen szíveskedjenek megjelenni. Tagnak tekintetik mindenki, aki a gyermeknapokon valamely adományt nyújtott. Tárgy: A gyűjtés elszámolása és indítványok. Botka főispán, a rend.-biz. elnöke.

— **Gyilkos villám.** Mint Nagyikindáról jelentik, ott tegnapelőtt délután nagy zivatar vult el a város felett. A zivatarnak emberáldozata is van, amennyiben a villám Német Évának a Malom-utcában lévő házába lecsapott és a tűzhelynél foglalatostkodó Német Évát agyon sújtotta. A szerencsétlenül járt asszonyt 4 kis árva siratja.

— **Vértódlások a Ferenc József-keserűvíz rendszeres használatával** mellett biztosan és rendkívül enyhe módon gyógyulnak. Mint rendszeres adag elegendő 1/2 pohár reggel éhgyomorral. Bevásárlásnál úgy a fűszerüzletekben, mint a gyógytárakban kérjen határozottan „Ferenc József-keserűvizet.”

— **A cseresznye miatt.** Törökkanizsáról írják: Mundloch József tiszaszentmiklósi birtokos csöszke, Kertész György, a napokban hirtelen elhunyt. Halála gyanus volt családja előtt s feljelentés folytán megindult a vizsgálat, amely a következő tényállást állapította meg: Kertész legutóbb egyik nap este a szőlőben örködött. Érik a cseresznye s a csösz tudta, hogy a falu gyermekei reájárnak a korán érő cseresznyére. Este 10 óra tájt észrevette, hogy az egyik fa alatt nagyban szedik a cseresznyét. Kertész a kis nebulók felé sompolygott óvatosan, de azok észrevették a közelgő csöszöt és elfutottak. Kertész nagy káromkodással utánuk szaladt, de azután egyszerre abban hagyta az üldözést. Másnap hallották a gyerekek, hogy a csösz meghalt. Életébe került a gyermekcsíny, mert a hirtelen felindulástól agyszélhűdést kapott s meghalt. Így állapította meg az orvosi vizsgálat.

— **Öngyilkos mezőőr.** Nagyjécsáról írják, hogy ott a napokban Kolb János községi mezőőr fegyverével halántékon lötte magát és azonnal meghalt. Felesége előadása szerint az öngyilkos az utóbbi időben sokat ivott és mindig azt hajtogatta, hogy megöli magát. Tegnapelőtt felesége épen a mezőre akart kimenni, de alighogy elhagyta házat, lövést hallott; roszszat sejtve, berohant a lakásba és ott találta vérző halántékkal ferjét, kezében szorongatva fegyverét — de élet már nem volt benne.

Irodalom.

* **A szomorúság tarlóján.** Vértesy Gyula, ez a ritka termékenységű jeles poétánk ismét új kötettel lépett a közönség elé. Új verseskötönyvének címe: „A szomorúság tarlóján” s a költőnek 1890. óta megjelent verseit tartalmazza. A könyv négy ciklusra oszlik, a melyeknek a költő „Én” — „A szív beszél” — „A sötétség felé” — és „Tarka könyv” címet adta. Az első ciklusban magáról dalol Vértesy, a másik két ciklusban lány, szelíd szerelmi dalok vannak, míg az utolsóban különböző gondolatokat, érzéseket és képeket rajzol meg verseiben. Az egész kötetben egyébként átvonul Vértesy finom érző lelke, csöndes malankóliája és tépelődése. Versei a lemondás dalai vagy amint ő nevezi „a szomorúság dalai”, de azért egyik verse sem keserű s az olvasót nem hangolja le. Ugyanolyan csöndes, merengő érzéseket kelt másban is, a milyeneket énekel s bizony jól esik, sőt szükséges is a mai világban ilyen csöndesen elmerengve gondolkodnunk. Nemesen gondolkodó, mély érzésű poétának a versei ezek, a melyek közül sokat már ismer a magyar közönség, de szívesen olvassa el még egyszer. Emeli a kötet értékét szép magyar nyelve, kiforrott verselési technikája s mindenkinek csak a legmelegebben ajánlhatjuk Vértesy új verseskötönyvét. A kötet az Eggenberger-féle könyvkereskedés kiadásában jelent meg izléses kiállításban, de kapható minden könyvkereskedésben.

* **Nyár.** A Légrády-Testvérek kiadásában ismét új könyv jelent meg, ami azt jelenti, hogy a jó könyvek száma eggyel megszorodott. Ennek az irodalmi újdonságnak „Nyár” a címe,

szerzője pedig Bokor Malvin. A kötet 18 apró elbeszélést, tárcát foglal magában és arról tesz bizonyosságot, hogy Bokor Malvin bátran szembeállhat a kritikával, amely csakis kedvező lehet reá nézve. Ez a fiatal leány egyike azoknak a nőíróknak, akiknek van mondani valójuk és akik nem olvasmányaik hatása alatt másolnak. A „Nyár” történeteiben élő emberek szerepelnek és nem fantasztikus hősök, akik csak mese világba valók. Érdekes történeteit jól és szépen is tudja megírni. Van ebben az írónőben megfigyelő képesség, tud jellemezni és a művészi előadáshoz is ért. Egyszóval minden tekintetben kvalitásos író, aki bizonyára nagy olvasó közönséget fog szerezni magának, amely munkáihoz hűek maradnak. A csinos kiállítású kötet minden könyvkereskedésben megszerezhető. Ára 2 kor. 40 fillér.

Sport.

× **A nagyikindai löversenyek.** Most kaptunk tudósítást a szombaton és vasárnap tartott nagyikindai löversenyekről, amelyek a tudósítás szerint a közönség élénk érdeklődése mellett sportszempontról is szép sikerrel folytak le. A versenyek eredménye a következő:

Első napon, szombaton:

I. Az altisztvi vadászversenyen a nagyikindai huszárosztály altisztjei vettek részt. Indult 6 lovas, akik közül elsőnek érkezett be Kiss örmeister.

II. Földmívelési miniszteri díj.

1. Orgazda, lov. gróf Vay főhadnagy; 2. Mindenem, lov. br. Baich P. hadnagy; 3. Pilinga, lov. Krause; 4. Bagola lov. Czárán.

III. Esztergátverseny. 1. Hetyke, lov. br. Baich P. hadnagy; 2. Magas, lov. báró Neimanns.

IV. Cs. és k. 12. huszárezred akadályversenye. 1. Mérges, lov. Wodianer B. hadnagy; 2. Caslau, lov. Gregurich A. százados; 3. Dajtalan, lov. br. Egger hadnagy; 4. Bagó, lov. Kállay hadnagy.

V. Félvér akadályverseny. 1. Mirevaló, lov. báró Baich P. hadnagy; 2. Remény, lov. Czárán Z.; 3. Grasteufel, lov. Wodianer B. hadnagy.

VI. Nyeretlenek eladóversenye. 1. Ártatlan, lov. Czárán Z.; 2. Lehetetlen, lov. br. Baich P. hadnagy; 3. Gavette, lov. Gregurich A. százados; 4. Patient, lov. Krause; 5. Mony, lov. Wodianer B. hadnagy.

Második nap, vasárnapon:

I. A nagyikindai gazdák versenyén 12 lovas vett részt, akik közül Neducsin Glisa volt az első.

II. Torontáli sikverseny. 1. Lehetetlen, lov. br. Baich P. hadnagy; 2. Mérges, lov. Wodianer B. hadnagy; 3. Gavette, lov. Gregurich A. százados.

III. Nakófalvai gátverseny. 1. Magas, lov. br. Neimanns; 2. Mirevaló, lov. br. Baich P. hadnagy.

IV. Nagyikindai akadályverseny. 1. Hetyke, lov. br. Baich P. hadnagy; 2. Marasztóni, lov. br. Neimanns; 3. Grasteufel, lov. Wodianer B. hadnagy.

V. Vigaszverseny. 1. Didon, lov. gróf Vay főhadnagy; 2. Mony, lov. br. Neimanns.

VI. Cs. és k. 12. huszárezred vadászversenye. Indult 7 lovas, győztes Wodianer B. hadnagy Fityegő lován.

Esküdtszék.

A megcsalt férj bosszúja.

Annak idején hírt adtunk arról a féltékenységi tragédiáról, mely Tógyéren folyó évi január hó 9-én játszódott le s amelynek folytatása ma volt az esküd'tbiróság előtt. A száraz tény az, hogy Belgya Trifun tógyéri napszamos az említett napon délután 4 óra tájban szomszédját, Gyulvezán Jánost bizalmas együttlétben találta a lakásán a feleségével. Belgya abbeli meggyőződésében, hogy felesége megcsalja őt a szomszédal, heves szemrehányással illette Gyulvezánt. A két férfi csakhamar birokra kelt egymással s Belgya a bocskorában viselt késsel több halálos szurást ejtett ellenfelén, aki pár perc alatt meghalt. Ezután a feldühödött ember az asszonyra vetette magát, akinek azonban sikerült a kést kiragadni az ura kezéből s azt eldobta. Belgya erre az övéről leoldott egy kötelet s azzal akarta megfojtani a feleségét, aki azonban kimenekült a szobából. Belgya a felesége után rohant, nyakába vetette a hurkot s úgy vonszolta végig az udvaron. Az asszony sikoltozására előrohantak a szomszédok, akik

azután lefotózták a dühöngő férjet s megmentették az asszonyt a biztos haláltól.

Ezzel az ügyvel foglalkozott ma a nagybecskereki esküdtbíró J. Junker János törvényszéki bíró elnöklésével. Szavazó-bírák voltak: Junga Aladár és Szilágyi Lajos. Jegyző dr. Szöllőssy Ernő, ügyész Czenger Nándor, védő dr. Stern Lázár, orvosszakértők: dr. Fialowski Béla és dr. Magyar Károly.

Rendes esküdtek: Likkert János, Goigner József, Fehér József, Ellmer Péter, Mixics Lajos, Palik István, Petisán Péter, Tóth György, Horti Gergely, Wosching György, Tiroch István és Anton Henrik. Pótesküdt: id. Tóth András.

A szokásos formalitások után a vádlottat hallgatták ki, a kir. ügyészség erős felindulásban elkövetett szándékos emberölés és házastárson erős felindulásban elkövetett szándékos emberölés kísérletének büntetettével vádol.

Belgya Trifun előadása szerint felesége őt megsejtta Gyulvezánnal. Ő ezért szemrehányásokkal illette szomszédját, mire ugy Gyulvezán, valamint a felesége is megtámadták s ő önvédelemből szurta le ellenfelét.

Ezután a tanúk és az orvosok kihallgatására került a sor. A tárgyalást délután folytatják, ítéletre azonban valószínűleg csak holnap délután kerül a sor.

§ A falurossza. Magyarov Emil és Magyarov Gábor románécskai lakosok bűnügyében szerdán délután hozott ítéletet az esküdtbíró.

A vád- és védbeszéd meghallgatása után az esküdtek bűnösnek mondták ki a vádlottakat, akiket azután a királyi törvényszék a verdikt alapján 4-4 évi fegyházra és a perköltiségek megtérítésére ítél.

Az ítélet ellen ugy a vádlottak, valamint védőjük semmiségi panaszt jelentett be, míg a kir. ügyész az ítéletet tudomásul vette.

TÁVIRATOK

A válság.

A miniszterelnök legújabb bécsi útja.

Budapest, június 11. (A „Torontál” ered. táv.) Egy tegnapi bécsi jelentés azt a hírt közölte, hogy Wekerle Sándor miniszterelnök Urnapján ismét Bécsbe utazik s hogy ma a király kihallgatáson fogadja. Ezzel szemben konstatalni kell, hogy a miniszterelnök a tegnapi napot klopodiai birtokán töltötte s ma reggel érkezett csak vissza Budapestre. A miniszterelnök legújabb királyi kihallgatása csak a napokban történik meg.

A függetlenségi párt intézőbizottságának ülése.

Budapest, június 11. (A „Torontál” eredeti táv.) A függetlenségi párt intézőbizottsága a válság ügyében ma ülést tartott, a melyen heves vita után kimondta, hogy a függetlenségi párt a jövő hétre a válság ügyében értekezletre hívásék össze.

A képviselőház összehívása.

Budapest, június 11. (A „Torontál” eredeti távirata.) A banksoport vezetői ma délelőtt Kossuth Ferencel a képviselőház összehívása dolgában tanácskoztak. Kossuth Ferenc hangoztatta, hogy a képviselőház összehívása a jelenlegi helyzetben súlyos konfliktust idézhetne elő a koronával, az azonban bizonyos, hogy a képviselőház összehívása esetén ő nem járulna hozzá a királyi elnapoló kéziratnak a kormány által való ellenjegyzéséhez.

A függetlenségi párt és a helyzet.

Budapest, június 11. (A „Torontál” eredeti táv.) A függetlenségi párt irányadó komoly köreiből a leghatározottabban helytelenítik azt a szélsőséges politikát, amit az ugynevezett banksoport folytat. Ezt a felfogást legjobban jellemzi egyrészt maga a függetlenségi párt hivatalos lapjának közleménye, másrészt a párt egyik szintén vezető tagja Ugron Gábornak az alábbi nyilatkozata.

A függetlenségi párt hivatalos lapja ugyanis a többek között ezeket írja:

„Említést kell itt tennünk arról az egyébként érthető és indokolt tényről, hogy a legutóbbi események a függetlenségi párt az eddigénél is élesebbé tették a hatvanhetes pártokkal szembehelyezkedő hangulatot, amely, az általános fölfogás szerint, a legnagyobb mértékben járult hozzá a helyzet teljes elrontásához s a válság posványossá tételéhez. De vannak, még pedig sokan és súlyosak, akik e hangulat animositássá való mesterséges kiforszírozását nem tartják kívánatosnak. Olyan idők előtt állunk, amikor egy nagy pillanat egyetlen táborba kell hogy gyűjthesse az egész magyar nemzetet s most jobban kell ügyelnünk, mint valaha, nehogy a függetlenségi párt tulbuzgóságában izolálja magát fegyvertársaitól.”

Ugron Gábor pedig lapjában így ír:

„Kossuthnak igaza van, mikor olyan politikát tanácsol, mely áthidalni hivatott a jelent és jövőndőt és megrázkódtatás nélkül, lépésről lépésre vezet a függetlenségi politika valószínűségében előre. Elfogadja, hogy az egyik Ház többsége a másik Ház többségével karonfogva kormányozzon, mintsem lehetlenné tegye a függetlenségi pártnak a kormányzásban való részvételt. Talán lehetlenné válják — amit Bécsben szeretnénk — Magyarországon az alkotmányos uralkodás és kormányzás — nem a király, nem a kormány, hanem a függetlenségi párt hibájából? Ezen célra mi sem vezet biztosabban, mintha letörök Kossuth tekintélyét, mely néhány év óta azon árboc a magyar nemzet hajóján, melyre minden vitorlánk és minden zászlónk magasra emelkedve feszül és leng. Kossuth nélkül nincs egységes függetlenségi párt. Meghasonlott függetlenségi párt nemzetel, Bécsnek szabad kéz. Ezért ellensége a nemzetnek, aki Kossuth ellen ront. A mi árbocunkat akarja tengerbe dobni, hogy elveszítse a függetlenségi párt is, a nemzet is a belső egyensúlyt.”

A török szultán Bécsben.

Budapest, június 11. (A „Torontál” eredeti táv.) A legutóbb Bécsben járt török küldöttség kijelentette, hogy mihelyt a szultán országát bejárta, az első útja Bécsbe fog vezetni, hogy Ferenc József királyt meglátogassa. Innen azután a többi európai udvarokhoz látogat el a szultán.

A német császár és az orosz cár.

Budapest, június 11. (A „Torontál” ered. táv.) Berlinből jelentik: A német lapok határozott tagadásával szemben egyes külföldi lapok fenntartják azon állításukat, hogy a német császár és az orosz cár találkozója a németek közbenjárására történik. Ezzel szemben a Wolff-ügynökség pétervári irodája az orosz külügyminisztériumtól felhatalmazást nyert annak a közlésére, hogy Miklós cár kívánta az alkalmat felhasználni arra, hogy Vilmos császárral találkozzék s a német császár ezek szerint a cár meghívására fog a finn vizekre menni.

Egy másik berlini jelentés szerint ott nem tudnak semmit arról, hogy a cár Kielben vissza fogja adni a német császár látogatását. A hír — mint a jelentés mondja — onnan eredhet csak, hogy az orosz cár franciaországi útja ajkalmával lehetőleg érinteni fogja a Vilmos-csatornát.

Szilágyi Dezső emléke.

Budapest, június 11. (A „Torontál” eredeti távirata.) Az akadémia tudvalevőleg Szilágyi Dezső emlékeztére emlékünnepelet készül rendezni. Az emlékbeszéd megtartására az akadémia felkérte Apponyi Albert grófot és Wlassics Gyulát, de egyikük sem vállalkozott erre,

hanem mindketten kitérő választ adtak. Az akadémia most Mikszáth Kálmánt kérte fel az emlékbeszéd elmondására, aki erre vállalkozott is.

Határidő-üzlet.

Budapest, június 11. (A nagybecskereki Lloyd-társulat távirata.) A mai tőzsdén déli zárlatkor a következő árakat jegyezték: Buza (októberre) 27.54 — —
Rozs (uj) 21.44 — —
Zab (uj) 15.64 — —
Tengeri (juliusra) 15.68 — —
Tengeri (uj) 14.40 — —

Közgazdaság.

□ Az országos állatkiallítás díjai. A Budapesti rendezett országos állatkiallításra a torontali tenyésztők közül a következők nyertek díjakat kiállított állataikért:

A szarvasmarha-kiallításra a magyar fajta állatokért József főherceg ezer korona értékű tiszteletdíját Csekonics Endre gróf uradalma kapta kollektív kiállításáért. Elismerő oklevelet kapott Gerliczy Ferenc báró deszki uradalma. Az első bikadij Csekonics Endre gróf tehénnek ítélte oda. Eszterházy Miklós Mór gróf által adományozott tiszteletdíjat a legalább négy nemzedéken keresztül Magyarországon tenyésztett tejelőfajta tenyésztetek közül a legtekélyesebb eredményt felmutató tenyésztet részére kitűzött 1000 koronás tiszteletdíjat Csekonics Endre gróf zombolyai uradalmának kollektívja nyerte el. Berni bikakért Tallián Béla és Csekonics Endre gróf kaptak dísz-, illetve elismerő okleveleket. Tájfajta bikakért Csekonics Endre gróf tájfajta csoportjáért 1000 koronás tiszteletdíjat nyert. A Torontálmegyei Gazdasági Egyesület kiváló népies csoportkiállításáért díszoklevelet kapott. Az angol husjuhok csoportjában Csekonics Endre gróf kollektívja ötszáz koronás díjat, a sertéseké pedig a III. kadij és az első kocadij nyerték Csekonics Endre állatai. Gyertyánffy László állatai első kosdiat nyertek. A délvideki kiscsárdák közül a kistenyésztők díjainál díjat nyertek: I. tehén-díjat nyertek: Bayer József, Bayer H., Neurohr Mihály, Gottschall Miklós tehenei. II. tehén-díjat: Grosz Ádám, Hild János, Neurohr Mihály, Hirling János, Trajtler Mihály, Amrein Mihály és Scherneck Antal tehenei. I. üsző-díjat: Bayer Jakab, Amrein Mihály. II. üsző-díjat: Gottschall Miklós.

Felelős szerkesztő: SOMFAI JÁNOS.

Vonatok érkezése és indulása

Nagybecskerekre, illetve Nagybecskerekéről.

Érvényes 1909. május hó 1-től.

Érkezik:

a) A nagybecskereki pályaudvarra:

Temesvár, Versecz, Zombolyáról: délelőtt 9 óra 28 p.
Pancsováról: délután 5 óra 15 p.
Budapest—Szegedről: reggel 7 óra 18 p.; délután 5.50 óra
Szegedről: (motorkocsi) d. e. 9 óra 47 perc.
Budapest—Nagykikindáról: este 9 óra 50 perc.

b) A nagybecskerek-bégapart pályaudvarra:

Zombolyáról, Verseczről, Alibunáról és Temesvárról: este 8 óra 05 perc.
Módosról: minden kedden, pénteken és vasárnapon reggel 6 óra 30 perc.
Pancsováról: reggel 8 óra 27 perc.
Zombolyáról: (keskenyvágányu vonal) reggel 8 óra 23 p.
délután 4 óra 10 perc, este 9 óra 02 perc.

Indul:

a) A nagybecskereki pályaudvarról:

Pancsovára: délelőtt 8 óra 10 p.; este 7 óra 5 p.
Szeged—Budapestre: d. e. 9 óra 50 p.; este 6 óra 46 p.
Szegedre: (motorkocsi) délután 1 óra 15 perc.
Nagykikinda—Budapestre: reggel 6 óra 7 p.

b) A nagybecskerek-bégaparti pályaudvarról:

Zombolya, Temesvár, Versecz: délután 4 óra 15 p.
Temesvár, Versecz, Autalfalva—Pancsova és Alibunára reggel 3 óra 33 perc.
Zombolyára: (keskenyvágányu vonal) reggel 2 óra 26 p.
délután 11 óra 55 p., délután 5 óra 25 perc.
Módosra: minden kedden, pénteken és vasárnapon d. e. 11 óra 38 perc.
Módosról—Temesvárra: minden kedden, pénteken és vasárnapon 2 óra 10 p. délután.
Temesvárról—Módosig: minden kedden, pénteken és vasárnapon indul Temesvárról 11 óra délelőtt.
Módosról—Zombolyára: minden kedden, pénteken és vasárnapon délután 2 órakor.
Zombolyáról—Módosra: minden kedden, pénteken és vasárnapon délután 5 óra 30 perc.

SZÁLLODA-ÁTVÉTEL.

Van szerencsém a n. é. közönség tudomására hozni, hogy Nagybecskereken a

RÓZSA SZÁLLODÁT ÁTVETTEM,

azt a nyár folyamán a legmodernebbül, a mai kor igényeinek megfelelően át fogom alakítani. Ugy kívánom vezetni üzletemet, hogy az, mint az eddig általam birt. losonei üzlet, állandóan családok találkozóhelye legyen; eddigi tapasztalataim úgy a fővárosban, előkelő fürdőhelyeinken, mint a külföldön feljogosítanak annak kijelentésére, hogy a n. é. közönség legkényesebb igényeit is ki fogom tudni elégíteni. Midőn még van szerencsém a n. é. közönség figyelmét úgy konyháimra és italaimra felhívni, tudatom, hogy nagy választékom van bel- és külföldi borokban; boraim mind uradalmak pincéiből valók. Azonkívül sikerült a világhírű **Dreher-féle kiviteli dupla-márcziusi** (à la Schwechat) egyed-
 árusítását megszerezni. Végül van szerencsém a n. é. közönséget a legfigyel-
 mesebb kiszolgálásról biztosítani, maradok szives pártfogásukért esedezve

kiváló tisztelettel
BENETH KÁROLY SZÁLLODÁS.

12626/1909. sz. 5 7-3.1

Hirdetmény.

Ezennel közhírré teszem, hogy a „Munkács“-fogházban végrehajtott bontásból nyert 160 drb ajtó és ablak, valamint 250 köbméter különféle méretű csapós gerendát értékesíteni kívánom, minélfogva felhívom a venni szándékozókat, miszerint írásbeli ajánlataikat zárt borítékban hozzám mielőbb nyujtsák be.

Az említett tárgyak a vételárnak a helybeli m. kir. adóhivatalba történt befizetése után azonnal elszállíthatók.

Nagybecskerek, 1909. évi június 9.

Az alispán helyett:
Vinczehidy,
 főjegyző.

567-3.1

HÁZIKISASSZONYNAK
 ajánlkozik jó családból való
erdélyi urileány.

Nem annyira nagy fizetés, mint jó bánásmódra reflektál.

Személyesen értekezhetni lehet
Aradáci-utca 2664. sz. a.

502-1.1

2810/1909. sz. Valkány község előjáróságától.

Hirdetmény.

Valkány község képviselőtestülete 1909. évben 22. sz. törvényhatóságilag jóváhagyott közgyűlési határozatával a **község háza tatarozását** határozta el.

Az építési költség az elkészített terv szerint 8760 kor.-ra van előirányozva.

Felhivatnak mindazon vállalkozók, kik ezen munkát elvállalni óhajtják, hogy zárt ajánlataikat s az építési költség 10%-át készpénzben, vagy óvadékképes értékpapirokban **f. évi június 27-ig** alólírott község előjáróságánál nyujtsák be.

A terv, költségvetés és feltételek a jegyzői irodában a hivatalos órák alatt bármikor megtekinthetők.

Valkány, 1909. évi június hó 8.

Községi előjáróság.

569-2.1

4089/1909. tkvi sz. 568-1.1

Árverési hirdetmény és feltételek.

A nagybecskereki kir. törvszék, mint tkvi hatóság közhírré teszi, hogy Paul Pál szerbeleméri lakos végrehajtatónak Tapaviczi Zsiván végrehajtást szenvedő elleni 466 kor. tökekövetelés és jár. iránti ügyében az árverést elrendelte.

Ennek folytán a nagybecskereki kir. törvszék területén levő szerbeleméri 1432. sz. tljkvben A. I. 1. sorsz. a. felvett 410., 411a. hrsz. 400 □-ól területű ház 724 korona kikiáltási árban **f. évi június 19-ik (tizenkilenc) napjának d. e. 10 órájkor Szerbelemér község házában** megtartandó nyilvános árverésen a következő feltételek alatt fog eladás alá kerülni:

1. Ha a megállapított kikiáltási áron felül ígéretet senki sem tenne, az árverésre kitűzött birtok a megállapított kikiáltási ár $\frac{2}{3}$ -ánál, vagyis 432 korona 67 fillérnél alacsonyabb áron az árverésen el nem adható.

Ha a kikiáltási ár fokozatos leszállítása következtében a legalacsonyabb árt elérő ígéret nem tétetik, a kiküldött az árverést felfüggeszti.

Az árverési feltételek többi pontjai a hivatalos órák alatt ezen kir. törvényszék tkvi irattárában és Szerbelemér község házában megtekinthetők.

Nagybecskerek, a kir. törvényszék mint telekkönyvi hatóságnál, 1909. évi április hó 17. napján.

Rektorisz,
 ki. törvszéki bír.

MÉRLEGKÉPES

KÖNYVELŐ

elvállal olcsó díjazás mellett délutáni és esti órákra könyvelést és irodai munkákat.

Bővebb felvilágosítással e lap kiadóhivatala szolgál.

HÁZELADÁS.

Deák Ferenc-u. 7. sz. a. levő házamat előnyös fizetési feltételek mellett eladom. A ház áll 8 szobából, kényelmes mellékhelyiségekkel, villanyvilágítással s nagyon szépen parkirozott udvarral.

SOLYMOSSYÉ BRÁJER MÁRIA.
 35-x.34

D A D O G Ó K

hebegők, pöszék és más beszédhibás sikeres oktatását július és augusztus hónapokban elfogadja **KEMENESI,** okl. polg. isk. tan. és gyógypedagógus **NAGYBECSKEREKEN.**

Közelebbit RÓSA BÉLA esemege- és fűszerüzletében.
 565-1.1

TANONC

felvétetik

ALMÁSY ÉS SZEPESSY

könyvkereskedésében
 Nagybecskerek
 Hunyadi-(fő-)utca.

532-x.24

1909. évi május hó 1-étől már állandóan kapható!

Magyar forrás. Húgyhajtó és húgysavoldó Magyar forrás.

SZULTÁN-FORRÁS

Nagyon kellemes, tiszta ízű, szénsavban gazdag, dus Lithion-tartalmú ásványviz.

Gyógyító és üdítő ital.

Dus Lithion-tartalma következtében sikerrel alkalmazható vese-, húgykő- és hólyagbajok esetében, továbbá a légző- és emésztő-szervek hurutos bajainak gyógyítására.

SZULTÁN Lithion-gyógyforrás-vállalat.

Kutkezelőség és központi iroda: **EPERJES.** Igazgatóság: **BUDAPEST, VI., Ferenc Józsóf-rakpart 22.** — Kapható már külföldön is a következő városokban: Brüssellen, Páris, London, Newyork, Ostendben.

Telefon Eperjesen: 74. Telefon Budapesten: 11-93

Főraktár Nagybecskereken: **Ro'sa Béla** fűszerkereskedésében és azonkívül mindenütt kapható.

327-100.29

Valódi brünni szövetek

az 1909 évi tavaszi és nyári időnyre.

Egy szelvény	1 szelvény 7 korona
3-10 m. hosszú	1 szelvény 10 korona
teljes félárúhoz	1 szelvény 12 korona
(kabát, nadrág és mellény)	1 szelvény 15 korona
előrend, csak	1 szelvény 17 korona
	1 szelvény 18 korona
	1 szelvény 20 korona

Egy szelvényt fekete szalonruhához 20.- K-ért, színtígy felöltőszövetet, turistalódot, selyemkangarót stb. stb. gyári áron küld a mint megtekinthető és szolid cég mindenütt ismert posztógyári raktár

SIEGEL-IMHOF Brünn.

Minták ingyen és bérmentve.

Az előnyök, a melyeket a magánvevő élvez, ha szövetkereskedését közvetlen Siegel-Imhof cégnél, a gyári piacon rendel meg, igen jelentékenyek. Szabott, legelőször árak. Órási választék.

Alkalmi, figyelmes kiszolgálás, még a legkisebb rendelésnél is, teljesen friss árban.

267-10.33